

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84475,Karo-Ferdynand.html>
2022-10-03, 17:26

Karo Ferdynand

KARO Ferdynand (6 V 1845, Brześć Litewski – 3 IX 1927, Konstancin k. Warszawy), farmaceuta, botanik. Syn Kajetana Caro i Anastazji z Wołcakiewiczów.

Botaniką zainteresował go dr J. Milde w szkole realnej we Wrocławiu. K. w wieku 12 lat zbierał okazy zielnikowe, które zachowały się w zbiorach Ogrodu Botanicznego UW. Na arkuszu z 1857 na etykiecie storczyka – lipiennik Loesela, *Liparis loeselli* (L.) Rich. – znajduje się adnotacja K.: „W okolicach Wrocławia [...], na łąkach torfiastych wspólnie z D. Milde odkryliśmy”. Tej fascynacji przyrodą pozostał wierny do końca życia.

W 1861 rozpoczął praktykę apteczną w warszawskiej aptece H. Spiessa, która w 1863–64 była ważnym punktem kontaktowym poczty powstańczej. K. działał wówczas jako tajny kurier Rządu Narodowego „w bliskiej styczności z R. Trauguttem”. W III 1864 został aresztowany i osadzony w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej. Uwolniony dzięki interwencji rodziny, w 1864–66 był pomocnikiem aptekarskim w Częstochowie, a po zdaniu egzaminu tzw. podaptekarzkiego rozpoczął studia farmaceutyczne w Szkole Głównej Warszawskiej. W czasie studiów nawiązał przyjaźń z J. Rostafińskim. Jeszcze jako student przygotował pierwszą pracę florystyczną poświęconą okolicom Warszawy, która została opublikowana w Wiedniu w „Oesterreichische Botanische Zeitschrift” w 1867. Dyplom magistra farmacji uzyskał w 1872 i przez kilka lat prowadził własną aptekę w Łosicach k. Siedlec, a następnie w Częstochowie. W 1880 przeniósł się do Lublina, gdzie został kierownikiem apteki wojskowej. Miejsca pracy wpływały na kolejne etapy jego badań florystycznych, na podstawie których powstały publikacje naukowe: *Einiges zur Flora von Polen, insbesondere des Städtchens Łosice, Flora okolic Częstochowy* oraz *Spis rzadszych krajowych roślin zebranych*

w latach 1881 i 1882 w okolicach Lublina oraz pod Stawską Górą za Chełmem.

Wiosną 1887 K. przyjął stanowisko kierownika apteki wojskowej w Irkucku, a po 2 miesiącach został przeniesiony do Nerczyńska, gdzie spędził 6 lat.

Po powrocie do kraju przez 3 lata prowadził aptekę w Magnuszewie. W 1897 zdecydował się na powrót na Syberię, tym razem do apteki w Błagowieszczeńsku, a potem w miejscowości Zeja-Pristań (Zejskiej Przystani, ob. miasto Zeja). Do kraju powrócił tylko na kilka miesięcy i podjął się opieki nad zbiorami Warszawskiego Tow. Farmaceutycznego, w tym własną kolekcją przyslaną w 1901, na którą składało się ponad 4000 arkuszy zielnikowych. Podczas trzeciej wyprawy syberyjskiej (1902–08) miał możliwość penetrowania zasobów florystycznych nadamurskich terenów Mandżurii (prawy brzeg środk. Amuru). Na Syberię powrócił jeszcze na 3 lata w 1910. Po powrocie do Polski osiadł w Latowicach. W 1920 został doradcą zielarskim w aptece A. Bukowskiego w Warszawie, a w 1925 – III 1927 był kustoszem zbiorów (m.in. florystycznych) Warszawskiego Tow. Farmaceutycznego.

K. podczas pobytu na Syberii wysyłał zbiory węgierskiemu botanikowi i wydawcy zielników z Budapesztu L. Richterowi. Z jego rekomendacji czeski botanik J. Freyn oznaczał okazy, które ze względu na brak dostępnej na Syberii literatury K. przysyłał nieopisane. Spisy gatunków roślin z poszczególnych regionów Syberii (okolice Irkucka, kraina Dauria Nerczyńska oraz dorzecze Amuru) zebrane przez K. były ogłaszane jako *Plantae Karoanae* w znanym czasopiśmie wiedeńskim „Oesterreichische Botanische Zeitschrift” (1889, 1890, 1895, 1896, 1901, 1902 i 1903). Wśród 80 tys. okazów zebranych przez K. znajduje się 28 nieznanymi wcześniej nauce gatunków, z czego 8 nosi od jego nazwiska miano *Karoi*: *Astragalus Karoi Freyn*, *Carex Karoi Freyn*, *Chenopodium Karoi Aellen*, *Euphorbia Karoi Freyn*, *Linum Karoi Freyn*, *Pedicularis Karoi Freyn*, *Saussurea Karoi Freyn*, *Rosa Karoi Borbas*. Jego okazy zielnikowe znajdują się m.in. w bibliotekach w Warszawie, Krakowie, Jenie, Bazylei, Zurychu, Lozannie, Berlinie, Monachium, Getyndze, Paryżu, Wiedniu,

Genui, Florencji, Lejdzie, Londynie, Irkucku, Czycie, Petersburgu i Kijowie. Z uwagi na czas i miejsce podróży florystycznych K. zebrane przez niego okazy są bezcennym materiałem do poznania roślinności mało poddanej antropopresji (zawierają m.in. wiele typów nomenklatorycznych poznanych gatunków i odmian).

PSB (H. Bukowiecki); SBP (W. Roeske).

B. Kuźnicka: *Ferdynand Karo 1845–1927*, Warszawa 1966; J. Hereźniak: *Ferdynand Karo (1845–1927) farmaceuta, wielki zapomniany badacz flory Polski i Syberii*, [w:] *Zróźnicowanie i przemiany środowiska przyrodniczo-kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej*, t. 2 *Kultura*, red. J. Partyka, Ojców 2004, s. 315–322; I. Arabas: *Badacz flory syberyjskiej mgr farm. Ferdynand Karo*, „Apothecaria Bydgosiana. Studia z Dziejów Farmacji i Medycyny” 2008, t. 10; I Arabas, *Z miłości do syberyjskiej flory*, „Panacea – Leki Ziołowe” 2011, nr 2 (35); H. Bukowiecki, B. Beldowska: *Plantea Karoanae w Zielniku Warszawskim*, SMDNP 1968 Seria B, z. 14; F. Karo: *Z notatek botanika*, „Wiadomości Farmaceutyczne” 1902, R. 29; tegoż: *Flora nadamurska*, „Wszechświat” 1900, t. 19; B. Hryniewiecki: *Ferdynand Karo (1845–1927). Wspomnienie pośmiertne*, „Acta Societatis Botanicorum Poloniae” 1931, No 8.

Iwona Arabas

[Poprzedni](#)
[Następny](#)